

COVID-19 INFEKSIYASINING ODAM KO'RUV A'ZOSIGA TAS'SIRI

Islamov Ziyovuddin Sadriddinovich t.f.d.

TashPTI e-mail:islamovziyovuddin@mail.ru

Janiqulov Ismat Sobirjon o'g'li

Magistratura talabasi TashPTI

e-mail:ismatjaniqulov@mail.ru

Annotatsiya. Xitoy xalq Respublikasining Uxan shahrida 2019-yil noyabr oyida birinchi koronavirus bilan kasallangan bemor aniqlandi. Hozirgi vaqtda koronavirus pandemiyasi butun dunyoda avj olmoqda. COVID-19 bilan kasallangan bemorlarning 30%ida ko'ruv azolarining zararlanish holatini Xitoylik olimlar aniqlashdi. Hozirgi vaqtda koronavirus pandemiyasi butun dunyoda avj olmoqda. Shunday vaziyatda ko'ruv a'zolari patologik o'zgarish xususiyatlarini o'rganish muhim ahamiyatga ega. Amerikalik olimlar koronavirus bilan kasallangan bemorlarda folikulyarniy konyunktivit 1,1 %ni tashkil qilishini aniqlashdi. Bundan tashqari tramboz holatlarining uchrashi ko'rish o'tkirligining pasayishiga olib kelmoqda.

Abstract. Environmental change, climate warming, population density increase, high migration activity of the population and other factors provoke the emergence and spread of new infections around the world. The emergence in December 2019 of diseases caused by the new coronavirus («coronavirus disease 2019») has already gone down in history as an emergency of international importance. It is known that the most common clinical manifestation of a new infection is pneumonia, and also in a significant part of patients — respiratory distress syndrome. Our article provides a brief analytical review of these temporary guidelines Ministry of Health of the Russian Federation «Prevention, Diagnosis and Treatment of a New Coronavirus Infection (COVID-19)», version 3 (03.03.20) and other published sources. The team of authors expresses the hope that these data will be useful to doctors in providing medical care to patients with a new coronary virus infection, as well as to teachers in preparing students and residents. Source: Ministry of Health of the Russian Federation. Temporary guidelines «Prevention, diagnosis and treatment of new coronavirus infection (COVID-19)»

Key words: COVID-19, coronavirus, clinic, diagnosis, prevention

Tadqiqot materiallari va natijalari: sifatida 2021-yil fevral oyidan oktabr oyigacha Yunusobod tumani 52-oilaviy poliklinikasida ko'zdagi shikoyatlari bilan oftalmolog shifokoriga murojat qilgan 22 ta bemorlar va 2021-yil yanvar oyidan 2022-yil sentabr oyigacha COVID-19 bilan bog'liq bolgan ko'ruv a'zosidagi shikoyatlar bilan TashPTI klinikasiga murojat qilgan va statsionar davolangan 9 ta bemorlar

olingan. Shunday qilib tadqiqot uchun jami 31 ta bemor olindi. Poliklinikaga murojat qilgan bemorlarning 56 % ayollar 44 % erkaklar tashkil qildi. TashPTI klinikasiga murojat qilgan bemorlarning 11 % bir oylikka bo'lgan chaqolaqlar, 56 % 1-14 yoshgacha bolgan bolalar, 33 % 14 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan bolalar tashkil qildi. Bolalarning 34 % o'g'il bolalar, 66 % qiz bolalar tashkil qildi. Bemorlarning asosiy shikoyatlari asosan 67% ko'rish o'tkirligining pasayishiga, 54% yorug'likka qaray olmaslikka, 51% ko'zlarining qizarib yoshlanishiga ayrim hollarda 33% turli xil ajralmalar ajralishiga, 29% ko'zlarda og'riq bo'lishiga shikoyat qilgan. Tadqiqot materiallari oilaviy poliklinikadagi oftalmolog shifokoriga murojat qilgan bemorlar anketalari taxlil qilindi. Poliklinikaga murojat qilgan bemorlarning aksaryatida ko'ruv a'zosidan boshqa organlaridan ham shikoyatlari bo'gan masalan, tana haroratining ko'tarilishi, yo'tal, burun oqishi, hid va ta'm sezgilarining yuqolishi, aks urish, bosh og'riq, bosh aylanishi, nafas olishning qiyinlashuvi, quvvatsizlik, ishtaha pasayishi kabi shikoyatlardir. 35% bemorlarimiz COVID-19 infeksiyasi bilan kasallanib maxsus COVID-19 bilan kasallarga ixtisoslashgan shifoxonalarda davolanib chiqqan yoki uy sharoitida davolangandan keyin ko'rish a'zosidagi shikoyatlar bilan murojat qilgan. Ushbu malumotlarni o'rganish SARS-CoV-2 koronavirusining tanaga ko'zlar orqali kirib borishini ko'rsatdi va uning tarqalish yo'lini yaxshiroq o'rganish imkoniyatini yaratishi bilan muhimdir. Pandemiya boshida SARS-CoV-2 ni ko'z orqali yuqishi mumkin emas deb hisoblanardi. Hozir yangi koronavirus ham ko'zdan o'tishi mumkinligi to'g'risida dalillar ko'paymoqda. Koronaviruslar uchun yuqori nafas yo'llarining, kamroq - ichak va oshqozonning shikastlanishi o'ziga xosdir. Klinik jihatdan infeksiya engil isitma va intoksikatsiya belgilari bilan namoyon bo'ladi. Patologik jarayonning diagnostikasi virusni va qon zardobida patogenga antikorlarni aniqlashni o'z ichiga oladi. Davolashda etiotrop antiviral preparatlar va simptomatik terapiya (antipiretik, ekspektoran, mahalliy vazokonstriktor va boshqalar) kiradi. Koronavirus infeksiyasi havo tomchilari orqali tarqaladigan o'tkir virusli kasallikdir. Yuqori nafas yo'llariga kirgandan so'ng, koronaviruslar nazofarenks va orofarenkning epitelial hujayralarini kolonizatsiya qiladi, faol ravishda ko'payadi va epiteliositlarni yo'q qiladi. Tananing immun reaktivligi etarli bo'lmaganda, koronaviruslar alveolyar epitelial hujayralariga kirib boradi, ularning sitoplazmasida patogen ko'payadi. Ekzotsitoz bilan tayyor virionlar hujayraning tashqi membranasida joylashgan bo'lib, epiteliositlarning birlashishi va sintsitiy hosil bo'lishiga yordam beradi. Keyinchalik o'pka to'qimalariga suyuqlik va oqsilning haddan tashqari terlashi, sirt faol moddasining ommaviy nobud bo'lishi va gaz almashinuvining keskin pasayishi bilan alveolalarning qulashi sodir bo'ladi. Qayta tiklash vaqtida o'pka to'qimalarining ta'sirlangan joylari biriktiruvchi to'qima bilan almashtiriladi. Kasallikdan keyingi immunitet turiga xos, doimiydir. Tana harorati kamdan-kam hollarda yuqori raqamlarga etadi, ko'pincha 38 ° C dan oshmaydi. Koronavirus infeksiyasining asosiy ko'rinishi

burundan ko'p miqdorda, suvli, tiniq oqindi bo'lib, u shilliq qavatga o'xshash rinoreya bilan almashtiriladi. Burunning nafas olishida qiyinchilik va hidning pasayishi xarakterlidir. Bolalarda va zaiflashgan odamlarda terlash, tomoq og'rig'i, balg'amsiz qo'pol yo'tal, bachadon bo'yni limfa tugunlarining ko'payishi kuzatiladi. Koronaviruslar faqat ovqat hazm qilish tizimiga alohida zarar etkazishi mumkin, bu ko'ngil aynishi, qusish, qorin og'rig'i (asosan epigastriumda) va bo'sh, suvli axlat bilan birga keladi. Gastroenterit odatda suvsizlanishni rivojlantirmasdan, yaxshi xulqli tarzda davom etadi, garchi chaqaloqlarning ovqat hazm qilish tizimining koronavirus infeksiyasi bo'lsa, ekssikozga tez o'tish mumkin. Oftalmologik belgilari: ko'zlarning qizarishi, yoshlanishi, og'riq, ko'rish o'tkirliginin pasayishi, konyunktivada aralash ineksiya bo'lishi, ko'z tubida vena qon tomirlarning kengayishi, ko'ruv nervi diski va makula sohasidagi shishlar kabi klinik xususiyatlari bo'ladi.

XULOSA:

Tadqiqot materiali uchun 31 ta bemor tanlab olindi. Bemorlarning shikoyatlari taxlil qilindi, anamnez va epidanamnez ma'lumotlari yig'ildi. Bemorlarimizning hammasi oldin COVID-19 bilan kasallangan bemorlar bilan kontaktda bolganliklari aniqlandi. Ularning shikoyatlariga qarab kerakli tekshiruv amalyotlari bajarildi. Izlanish davomida zamonaviy tekshiruv usullaridan foydalanildi. Barcha bemorlar ko'rish o'tkirligini aniqlash maqsadida Golovin-Svisev va Landolt jadvallaridan foydalanildi. Tashqi ko'ruv o'tkazildi va ko'z olmasining oldingi qismi: konyunktiva, shox parda, oldingi kamera chuqurligi, qorachiq va gavhar holatini aniqlash maqsadida biomikroskop yordamida tekshirildi. Biomikroskopiya qilganimizda aksaryat bemorlarda konyunktivada aralash ineksiya borligini aniqladik. Refraksiyani aniqlash maqsadida avtorefraktometr yordamida refraktometriya qilindi. Ko'z olmasining orqa qismidagi patologik o'zgarishlarni aniqlash maqsadida ultratovush apparati yordamida A va B scan qilindi. Ko'z tubidagi makula va ko'ruv nervi diskidagi patologik o'zgarishlarni yuqori aniqlikda tekshirish uchun OKT (Optik-kogirent tomografiya) apparatida tekshiruv o'tkazildi. COVID-19 bilan bog'liq bo'lgan kavernoziy sinus tromboziga shubha bo'lganda MRT tekshiruvi o'tkazildi. Undan tashqari umumiy qon analizi, bioximya analizi, ALT, ACT tekshiruvi, umumiy siydik analizlari, TORCH, OIV, va Gepatit B, C, PZR, IFA analizlari qilindi. Tekshiruv natijalari analiz sentiz qilindi. Olingan tekshiruv natejalari va analiz javoblariga qarab difdiagnostika qilindi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Всемирная организация здравоохранения. Клиническое руководство по ведению пациентов с тяжелой острой респираторной инфекцией при подозрении на инфицирование новым коронавирусом (2019-nCoV). Временные рекомендации. Дата публикации: 25 января 2020 г. [Электронный

- ресурс]. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0020/426206/RUSClinical-Management-ofNovel_CoV_Final_without-watermark.pdf?ua=1. (дата обращения 23.03.2020 г.)
2. World Health Organization. Clinical guidelines for the management of patients with severe acute respiratory infections with suspected infection with a new coronavirus (2019-nCoV). Temporary recommendations. Publication Date: January 25, 2020. [Electronic resource]. URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0020/426206/RUS-Clinical-Management-ofNovel_CoV_Final_without-watermark.pdf?ua=1. (date of the application: 23.03.2020) [In Russian] Coronavirus (Covid-19). [Электронный ресурс]. URL: <https://coronavirus-monitor.ru>. (дата обращения 23.03.2020 г.) Coronavirus (Covid-19 [Electronic resource]. URL: <https://coronavirusmonitor.ru>. (date of the application: 23.03.2020) [In Russian]
 3. Alserehi H., Wali G., Alshukairi A., Alraddadi B. Impact of Middle East respiratory syndrome coronavirus (MERS-CoV) on pregnancy and perinatal outcome. BMC Infect Dis. 2016; 16: 105-108.
 4. Bassetti M. The Novel Chinese Coronavirus (2019-nCoV) Infections: challenges for fighting the storm. <https://doi.org/10.1111/eci.13209> URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/eci.13209>
 5. Gu J., Han B., Jian Wang J. COVID-19: Gastrointestinal manifestations and potential fecal-oral transmission. Gastroenterology. 2020. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2020.02.054>
 6. Cao B., Wang Y., Wen D. et al. A Trial of Lopinavir–Ritonavir in Adults Hospitalized with Severe Covid-19. New England Journal Medicine. 2020; DOI: 10.1056/NEJMoa2001282.
 7. Zhang L., Lin D., Sun X. et al. Crystal structure of SARS-CoV-2 main protease provides a basis for design of improved α -ketoamide inhibitors. Science. 2020. doi. 10.1126/science.abb3405.
 8. Федеральная служба по надзору в сфере защиты прав потребителей и благополучия человека. О новой коронавирусной инфекции. [Электронный ресурс]. URL: https://rospotrebnadzor.ru/region/korono_virus/punkt.php. (дата обращения 23.03.2020 г.) Federal Service for Supervision of Consumer Rights Protection and Human Well-Being. About a new coronavirus infection. [Electronic resource]. URL: https://rospotrebnadzor.ru/region/korono_virus/punkt.php. (date of the application: 23.03.2020) [In Russian]